

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 480. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 96.

5. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 року № 564. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 109.

Безмаленко Вероніка Володимирівна,
*студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська
юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Канівець Л. А.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

В умовах сучасного розвитку суспільства невід'ємною складовою життя кожної людини є навколишнє природне середовище. Якість навколишнього природного середовища є визначальним чинником, що впливає на стан здоров'я населення і розвиток економіки. З огляду на це, питання про екологічні права громадян України залишається одним з найбільш дискусійних.

У науковій літературі існують різні погляди щодо визначення ознак, які б належним чином характеризували термін «екологічні права» з юридичної точки зору. Так, першою загальноприйнятою ознакою вважається те, що вони закріплені у правових нормах. Так у ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» виокремленні основні екологічні права громадян. Серед них – право на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище, є невід'ємним правом особи і вважається одним із фундаментальних. На думку В. І. Андрейцева, головним чинником та ознакою безпечного навколишнього природного середовища є така його якість, яка характеризується наявністю фізичних, хімічних, біологічних та інших елементів і сумішей, які не порушують природного балансу фізичного зв'язку людини і довкілля, не перевищують встановлених законодавством нормативів екологічної безпеки і не знижують його природні можливості до самовідновлення.

Якщо у громадянина є певні пропозиції до проектів нормативно-правових актів, матеріалів будівництва, реконструкції і розміщення

об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, а також пропозиції до органів місцевого самоврядування та органів державної влади, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань, то він без перешкод, на підставі правових норм, може брати участь в обговоренні та внесенні таких пропозицій. Крім того, відповідно до положень ст. 9 екологічного закону особа має право брати участь у здійсненні заходів щодо охорони навколишнього середовища, природних ресурсів, об'єднуватися в громадські природоохоронні формування, одержувати екологічну освіту та вільний доступ до інформації щодо стану навколишнього середовища. Важливо відмітити, що громадяни можуть подавати позови до суду, якщо справа стосується про відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище [1].

Екологічні права визначені і у ст. 50 Конституції України як: право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, відшкодування завданої порушенням цього права шкоди, право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість предметів побуту, харчових продуктів і на її поширення, тобто згідно зі статтею ніхто не може засекречувати дану інформацію [2].

Наступна ознака, яка визначає поняття «екологічні права», є належність абсолютно кожному громадянину, ніхто не в праві їх відібрати у людини. Доцільно було б уточнити, що екологічні права гарантуються громадянам безпосередньо усією системою національного законодавства. Екологічні права, як і будь-які інші права, мають у своїй основі певні критерії, а саме: природні екологічні потреби та інтереси.

Щодо класифікації, то прийнято поділяти екологічні права на абсолютні та відносні. Абсолютні включають в себе право на екологічну безпеку, на екологічну інформацію, з'являються з моменту народження, обумовлені існуванням у належному середовищі, інформація про яке не може бути засекречена. Виникнення відносних прав настає з того моменту, коли носій прав вступає у відповідні відносини шляхом подання клопотання, заяви, звернення про намір реалізувати, наприклад, права на здійснення спеціального природокористування, на одержання екологічної освіти, на участь у природоохоронній організації. Однак, за Конституцією України, а саме за статтею 64, права можуть бути обмежені в умовах військового чи надзвичайного стану,

наприклад, такі як: вільний доступ до моря, доступ громадян до лісів та інформація щодо стану довкілля тощо. Певною мірою екологічні права можуть бути обмежені у випадках, визначених Орхуською конвенцією. Питання залишається спірним, особливо при виникненні надзвичайних екологічних ситуацій, коли такі права мають бути захищені та поновлені [3, с. 25].

Таким чином, проаналізувавши чинне законодавство України пропонуємо під поняттям «екологічні права» розуміти сукупність юридичних засобів, а також можливостей, закріплених в законодавстві, які в свою чергу є самостійною групою прав, що спрямовані на задоволення потреб та інтересів громадян у галузі використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки й охорони навколишнього природного середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546.
2. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Краснова М. В., Краснова Ю. А. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти: наукове видання. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2021. 148 с.

Гільтай Анастасія Володимирівна,

*студентка 2-го курсу факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права *Караханян К. М.*

ОСНОВНІ ЗМІНИ У ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації на територію України відбулися численні зміни у кожній сфері суспільства. Оскільки ворог з першого дня здійснював окупаційні дії щодо земельних ресурсів України, це змусило законодавців внести зміни в регулювання земельних відносин. Зокрема, це